

számú 99. számú... haz. melynek... 5 lóra való is... zsin és göré van, fűző tölddel el...

etni Mayer pos... noknel.

detés.

...számban... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

...tel 12... 1886. ...tel 12...

DISZOKLEVÉL

871-ben.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre... 10 fr.-kr. Fél évre... 5 fr. Negyed évre... 3 fr. 50.

Egyes szám 5 kr. A lap szellemi részét illető minden közlemény följár, Vascsy... és följár, a szerkesztőségbe bérmentre küldendő.

Előfizetési helyben: TRÉBEDI K. LAJOS és IG. OSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában és postahivatalok útján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KOZGAZDASZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj: Négy soros hirdetés 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többnapos hirdetések alk. szerint a legolcsóbb árért. vételmek fel. Helyedj minden kőbetsékre... 80 kr.

„Nyitár”-ban megjelenő közlemény minden péld. sora 30 kr. Hirdetéseket felvevő a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHMANN H. könyv. iróházában is.

Név nélkül vagy bérmentesen nem vehető ki a lapból. Kéziratok vissza nem adandók.

I. Sándor sakk-huzása.

(r. o.) A Balkán-sziget eseményei igen érdekesekek. A mi a két hadviselő fél által megkötött fegyverszünet folyamában történik, az néha ugyan nem egyéb, mint a felvonás-közök betöltésére szánt zene, a közvélemény szórakoztatása és a hadviselőre alkalmatlan téli időszak betöltése, de azért merülnek fel oly jelenségek is, amelyek már a színpadon folyó mű külön zenéjéhez tartoznak. Legérdekesebb ezen események között I. Sándor bolgár fejedelmnek szövetségese a fényes portával.

Sándor bolgár fejedelem a muszka császár kreaturája, fényes győzelmeit első sorban a muszka császár által Bulgáriába küldött muszka tiszték hadi-tudományának és szakmabeli ügyességének köszönheti. Hátatlanul talán még képzelték Sándor bolgár fejedelmet, a császárnak zsarnoki formákban nyújtott kegyességével szemben, de arra mindenesetre jogot szerzett ő, a ki — hősiessége és lángelméje által — most már két Balkán-állam fejedelmé, hogy ostobának ne tarthassuk. Már pedig oly módon tűzni össze a császárral s oly módon mérni sakk-huzást az éjszaki kolosszus ellenében, hogy pajzsul és tartalékul ugyanekkor a közmondásos beteg ember roszakatag hatalmát szerezzé meg: ez több lenne még az ostobaságnál is. Battenbergnek éreznie és tudnia kell, hogy neki a Balkán-félszigetben csak egy hatalmas támasza lehet, és ez... Oroszország, csak egy számbavehető ellenfele, és ez... Ausztria-Magyarország.

Ha tehát Sándor fejedelemnek Törökországgal való szövetségese birhat, a mint hogy bir is a sakk-huzás jellegével, ezt a sakkot bizonyára nem Oroszország kapta, hanem a mi szerencsétlen és rövidlátó monarchiánk. Ez a sakkhuzás a mi szemünkben, a kiknek — szerény vidéki újságíró létünkre — csakugyan megbecsülhető egy-egy, esetleg téves kombináció, biztos jele egy nagy tavaszi hadjárat bekövetkezésének. Ez Törökországnak semlegessé tételét jelenti és azt, hogy Törökország belenyugozik Oroszországnak Balkán-félszigeti terveibe és így éppen nem fogja a profétia zászlaját meghordozni a jámbor igaz hívők birodalmában, ha a Balkán-szigeten való tulsulyt (a két nagyhatalomnak és féltékenyen fűzött délibábját) Oroszország találja elérni.

Mi tehát úgy a Bulgária és Rumélia közötti perszonál uniót, mint a két egyesített államnak Törökországgal való szövetségéről meglepően találónak tekintjük, a hogy azt ösmeretes interpellációjában, Andrassy Gyula gróf, birodalmunknak volt és — könnyen meglehet — leendő külügyminisztere jellemezte: „... egy oly megoldást fogadni el, mely szerint Bulgária szuverén fejedelme egyszersmind Kelet-Rumélia kormányzója lenne, annyit tenne, mint bulgár szempontból kényszeríteni a fejedelmet, egy újabb forradalomra, és a ruméliai kormányosság által megadni neki az ehhez szükséges hatalmat és eszközöket. Az ily megoldás nem kielégítő, sem tartós nem lehet, hogy ez senki által sem fogna komolyan vétethetni” stb.

Nem tartós, nem vehető komolyan a megoldás, mely — ismételjük — nem is számíthatott egyébre, mint hogy egy bekövetkező tavaszi háboru esélyeit, vagy általában az egész Balkán-helyzetet kedvezőbbé tegye az orosz érdekekre, kedvezőtlenebbé a mi birodalmunk érdekeire nézve.

És mittán kimerjük mondani, hogy Sándor fejedelem e sakkhuzása nem irányulhatott a kezét vezető muszka császár ellen és irányult az csakis ellenünk: kétségbeesve kérjük, hogy ugyan mily politikai látszóval tekintik birodalmunk intőző körei a küszöbön álló nagy válságokat?

Számítunk-e még Szerbiára? Hátrálni akarunk-e a Balkán-félszigetről, mint nagy sárból szokás meghátrálni cipőünk hátrahagyásával? Előkészültek-e egy nagy háborúra? Latba vetettek-e ezuttal hazánk érdekei? Vagy van-e ezen érdekek iránt érdeke a magyar kormány? Ha ugyan e kormány elnöke, e perczben ösmer előkelőbb, fontosabb érdeket, mint a híres 54. § keresztül hajtását.

Andrassyknak adott feleletéből következtetve, körülbelül annyit tud kormányunk monarchiánkna a Balkán-kérdésben elfoglalt álláspontjáról, mint a mi lapunk derék nyomdászemélyzete. Andrassy Gyula megjöszölte a mai helyzetet; azt szeretnők tudni, hogy mi oka volt neki annak kimutatására, hogy ő, az ex-miniszter, tiszta képpel bír a külpolitikai helyzetről, és a ctív magyar államférfiak pedig arról nem tudnak semmit?

— Országgyűlés. A képviselőház tegnap megkezdte a vallás és közoktatási miniszterium költségvetésének részletes tárgyalását. Napirend előtt Herman Ottó személyes kérdésben emelt szót s revocálta, mit a munkor a képzőművészeti társulat volt titkáranak kiballattirozásáról mondott; beismervén most, hogy ezt mondani nem volt joga, mint-hogy a mit erről tudott és mondott, alaptalannak bizonyult. Felvetetvén a napirend, a tanfelügyelőségnek Komlóssy és Orbán Balázs szólaltak fel, előbbi rokon, — az utóbbi ellenszenvenesen a tanfelügyelők irányában. Majd a tanítványoknál Mocsáry Lajos emelt szót, még pedig egészen nemzeti esztétikai álláspontja helyezésévé, mi által egy új nemzeti vitát támasztott, csupán Babes hallgatta nagy elégtelével és vidor arcczal Mocsáryt, kinek nyomban válaszolt Apponyi gróf és Irányi, érelyesen és éleek helyeslések közt utasítva vizsgálta annak megfontolatlanságait. Apponyi hatással mutatta ki Mocsáry sarkalatos közjogi eszmezsavarát; Irányi pedig a függetlenségi párt részéről utasított vissza minden solidaritást e kérdésben Mocsáryval, ki illekeneken teljesen isolálva maradt. — De meg sem; felállt Babes Vincze és beszélt oly színtelenben, éppen mint Mocsáry. Legtöbb időt a budapesti egyetem, illetőleg az itt történt felszólalások vettek igénybe. Zimányi beszédszédében szölt az egyetemi tanpénzekről, a tanuszabadság árnyoldalairól s az egyetemi tanárok létszámáról. Vegül határozati javaslatot adott be, melyet később a ház elvetett; a szilágyi Dezso felelt, megiehetős élesen, feleletesen mondva Herman, ki mindenbe beleártja magát, de akit nem tart kompetensnek arra, hogy az egyetemi tanrendszert meghátrálni képes legyen. Ami pedig a nyomtatott vádat illeti, Szilágyi azt rágalomnak nyilvánította, mely egyetlen egy konkrét tényről sincs igazolva s a melyet Herman Ottónak felhozni nem lett volna szabad. — Most erre ismét Herman, majd Szilágyi replicái következtek, mire aztán az ülés véget ért.

— A kiegyezésre vonatkozó tárgyalásokban némi szünet állt be. Ennek oka az, hogy az osztrák kormány részéről még nem érkezett válasz a magyar kormánynak a nyers peroleum vámtételére nevezett utolsó propositióra. — A mig az osztrák miniszterium e várt nyilatkozata nem érkezik meg, a kiegyezésre vonatkozó összes tárgyalások szünetelni fognak. Az osztrák-magyar vámcferentia, miként Bécsből jelentik, vasárnap tartotta utolsó ülését a román szerződési tárgyalásokra vonatkozó utasítások megállapítása tárgyában, mely alkalommal a vasúti és gőzhajózási szerződések tervezétele is megállapították. A conferentia megállapodásai, jóváhagyás végett most már a mindkét részen levő kormányok elé fognak terjesztetni.

— A közigazgatási javaslat ellen, az egri ügyvédi kamara által a képviselőházhoz előterjesztett kérvényből a következőket idézzük: A javaslat 54. §-a, illetőleg 57. §-a a szabadság vívmányainak legértékesebbike, a bírák függetlenségé helyébe a bírói alárendeltséget

teremtve meg s a judikaturát a politika szolgálójává süllyesztvén, a bírói függetlenség nagy eivét semmisíti meg. Igaz ugyan, hogy az 54. §-t módosító szövegben jeleztek, hogy az 1869. IV. és 1871. VIII. t. czikkben biztosított bírói függetlenségépségekben tartatik, de méltán kérhetjük, vajjon nem-e téves e szövegzés és nem-e akkor volna az összhangzatteljes ha nem a bírói függetlenségépségekben tartása, de egyenesen annak hatályon kívül helyezése mondatnék ki, miután de facto, ha törvényerőre emelkedne a jelen javaslat, hatályát vesztené az az életben és csak a papírosan maradna fel emléke!

— A forrongó Balkán. Pozitív hírek a béke biztosításáról még mindig hiányoznak. Athenből jelentik ugyan, hogy Gladstone azt tanácsolta a görög kormány, hogy Európa hatalmai előtt hajoljon meg s fegyverezzen le, de hogy a görög kormány megfogadta-e ezen tanácsot, arról nincs semmi hír, míg másfelől azt állítják, hogy az angol kormány e békes föllépés mellett nem hiányoztak a más irányú titkos biztatások, melyek a hatalmaknak a béke fenntartására irányuló törekéseit nem engedik cselhoz jutni. Annyi bizonyos, hogy Bulgáriában és Szerbiában egyaránt a hadi készüldések tovább tartanak s a béke teljes megóvásáról még mindig nem lehet szó.

— Az erkölcsnemesítő egyesület ügyében vasárnap dele öt népes értekezlet tartott a képviselőház társalgó termében Somssich Pál elnökölte alatt. A kiküldött ötös bizottság (Horváth Boldizsár, Göndöcs Benedek, Balagi Mór, Bartha Miklós, Irányi Dániel) nevében Irányi Dániel terjesztette elő a 19. szakaszból álló alapszabálytervezetet, mely általánosságban elfogadottat. A részletes tárgyalás alkalmával több pont körül került fel élénk eszmecserre, melyben résztvett: Szilágyi Dezso, Ernusz Kelemen, Irányi Dániel, Thaly Kálmán, Horváth Boldizsár, Somssich Pál, Bartha Miklós, Törs Kálmán, Weisz B. F., Manojlovich kur. bíró stb. Az egyesület céljáról szóló szakaszt ekkép állapították meg: A z erkölcsnemesítő egyesületnek célja az erkölcsiségnek, vallásosságának, hazafiaságának és testvériségének növelése. Ezeknek elérésére oda kíván hatni az egyesület, hogy az irodalomban, hirlapokban, színházakban, mulatóhelyeken és minden nyilvános helyen megóvassék a tisztesség és erkölcsiség. Az ifjú ág számára önképző egyesületek alakítandók; továbbá mértékletes egyesületek. Fejlesztessék a takarékosági szellem és az e nemű intézmények istápoltságának alakításának munkára ösztönöz s munkaszervezési egyesületek, kerültessek a szerencsétlenség és különösen az ily jelleggel bíró kártyajáték; szerveztessek rabsegélyező egyesületek, szüntettessek meg a választási visszaélések stb. Miután pontról-pontra végig tárgyalták az egész alapszabálytervezetet, a módosítások eszközésére visszaadták azt az ötös bizottságnak.

— A n. károlyi zilahi vasut engedélyezési tárgyalása a közm. és közlek. miniszterium szakszótályában a közös hadügyminiszterium magyar pénzügy- és kereskedelmi miniszterium küldöttjei s az alapítók megbízottjai b. Bányfi Dezso, Gönyey Gábor, és Lőrinczy György együttes jelenlétében megtörtént. A vállalati ár névszerinti értéken hárommillió huszonezzer forintban állapított meg. Az állomási helyek szám szerint meghatározottak a kiegészítésre az engedélyezés okmányaitól 1% év alatt meg kell történni. Az engedélyokmány valószínűleg február havában fog kiadattni. Az északkeleti vasutársaság az üzlet átvétele indokától a nagy-károlyi slomás kibővítésére 50,000 frtot fektet be. A vállalkozó 100,000 frt biztosítékot tartozik letenni. A vállalati cége: „Szilágyi helyi érdekű vasut-reszvenyársaság.” Február 2-án pedig Zilahon tartott alapítói gyűlésben a vállalkozók köntendő szerződés, valamint az alapszabályok tervezete elkészítették. A vállalati szerződés aláírása február 15-én fog történni egyik közjegyzővel Budapesten. Az építési telephely lesz N.-Károlyban, létszámolási hely Zilahon; peres kérdések eldöntésére a budapesti IV-ik kerületi bíróság illetősége fogadottat el. Ezek megtörténte után az alapítók élve a kereskedelmi törvény 183. §-ában foglalt jogokkal, az igazgatósági tagokat kineveztek, mi a február 28-iki közgyűlésnek bejelentendő lesz. Kinevezettek tehát: B. Bányfi Dezso, Gr. Károlyi Sándor, B. Wesselényi Miklós, Baranyi Agoston, Szikszay Lajos, Lázár Ferenc, B. Bányfi György, Kerekes József, Lőrinczy György, Gönyey Gábor, Neufeld Karoly, Sánta Dezso, Gency Sándor, Czeli Benő és a közmunka miniszterium által kinevezendő egy tag. Az alábbi közgyűlés Zilahon febr. 28-ára tűzött,

melyre vonatkozó meghívások kiosztása már megkezdett.

— Külföldi hírek. Bismarck herczeg beváltani készül a lengyelek elleni fenyegetéseit. Azt jelentik, hogy a posenilengyel nemes birtokok kisajátítására törvényjavaslat fog előterjesztetni, s hogy messze menő intézkedések fognak történni a poseni iskolaügy németesítésére. — A mi a kisajátításról illeti, az egyelőre csak kisebb mértékű lenne s arra szorítkoznék, hogy megfelelő helyeken német földművesek telepítsenek le. A lengyel birtokok kisajátítása tehát fokoztat, s német gyarmatosítás czime alatt hajtának végre. — Dufferin lord, India alkirálya, tovább is megtartja állását. Dufferin mindig a szabad-élvű part tagja volt, de Salisbury lord azért meghagyta állását, mert nemkülözetellennek tekintette. Most a Gladstone-kormány szintén reá ruházta ez állást, mely az afgán-orosz vizslat kiegyenlítése után is kiváló egyéniséget igényel.

Mezőgazdaságunk érdekében.

(M.) A mezőgazdaságot fenyegető válság világszerte nagy aggodalmat kelt, de sehol sem oly aktuális, mint a par excellence földművelő Magyarországon. Az állam létalapja, oszlopa, a földbirtokos osztály, mindinkább szegényedik. Ez pusztul legjobban. Ez osztály, mely csak néhány évtized előtt a legszebben prosperált, most a létért való küzdelemben fenytelen minden erejét megfeszíteni, hogy fenmaradhasson. Hogy a változhatatlannak állított okok által előidézt válságból van-e és miképen menekül, arról a tudósok igen sokat összeirtak már, de a baj mindaddig orvosias nélkül maradt. Végre is egyetlen általános gyógyszernek itt is az bizonyult: „Segíts magadon, az Isten is megsegít!”

Ez legjobban történik az önképzés fejlesztése és az összetartás által. Gazdasági értelmiségünknek egyik jellemvonása: a saját dolgai iránt való közöny, az érdektelenség érzetnek hiánya s a mindemben az államra való támaszkodás szokása. Pedig ha valahol, úgy a mezőgazdaság terén most életkérdés az ön-egely kifejtése, a fokozottabb tevékenység, a gazdák egyesülése, összetartása érdekek érvényesítésében, mert az egyes gazdák a közzgazdasági áramlatokkal megküzdési alkig képesek.

Az állam feladata a nagy közzgazdasági tényezők fejlesztése és a kedvező viszonyok töle telhető létrehozása. De vannak feladatok, melyeknek teljesítésére az egyes vidékek érdeküköréhez képest az egyéniképeség és a gazdák összetartó, vállaltat működésének fordul meg.

Minden egyes vidéknek megvannak a maga speciális gazdasági érdekei, miket legjobban az odaváló gazdák értenek meg és állapíthatnak. A talaj természeté és a helyi viszonyok szerint más és más gazdálkodási rendszer alkalmazhatik, más és más tényezők, üzleti számítás jönnek figyelembe.

A kellő szakértelem, helyes gazdálkodás, szorgalom, takarékoság elveinek alkalmazása mellett minden vidéken elérhető a gazdasági érdekek érvényesítése, a termelési képesség fokozása, a termények értékesítése, — ha a tapasztalatok kiszerelésében a gazdák összetartanak.

Hogy mily szép eredményre vezet az ily összetartó működés, azt legjobban mutatja az amerikai példája. Az amerikai számító, mozgókönyv üzletet, ki gyorsan alkalmazkodik a viszonyokhoz, a mi most maga nem bír létezési, kivizsi egyesület erővel s máók tapasztalataiból is tökélet csinál. Magyar ember saját káran tanul. Mennyi hiábavaló kísérletekre fecserlődik gazdánk pénze, ideje, miknek haszontalanságáról mások drága pénze győződtek meg. Az amerikai tanult egyenástől s megismerve a jobbat, hazonnal is alkalmazza. Összejöveleit nem meddő vitákra, hanem vitális érdekek megbeszélésére fordítja gyűléseit „ad rem” tartja, gazdasági lapokat tart, míg a magyar gazda nagyobb részt politikai dolgokkal bíbelődik és vannak vidékek, a hol csak hírből ismerik a gazdasági lapokat. Pedig a mi nehez gazdasági viszonyok között csakis a személyes önképeség emelése, a nagyobb tájékozottság, szélesebb látókör helyesebb fellogás: a remény egyetlen hogyóyanak ágai, melyek bizton san kapaszokhatunk.

Mi sem mozdítaná elő annyira e vidék gazdasági érdekeit, ha vidéktünk tapasztalt gazdái az adott viszonyok közt szerzett tapasztalataikat olykor köz tudomásra hoznák a lapok hasábjában, melyekből kis- és nagy-birtokosok igen sokat tanulhatnának.

Legjobb mester a gyakorlat, de máók tapasztalásán okulni hasznos dolog. A tudó-

